

Årsrapport 2013, KILDEN Informasjonssenter for kjønnsforskning

KILDEN har et nasjonalt ansvar for å formidle norsk kjønnsforskning i inn- og utland. Dette gjøres gjennom en rekke ulike kanaler. Vi besvarer henvendelser, skriver nyhetssaker om fersk forskning, informerer om nye publikasjoner, deltar på konferanser og i nettverk og er i samarbeid med Universitetsforlaget utgiver av Tidsskrift for kjønnsforskning. Vi er selvsagt også til stede på sosiale medier, og vi sender regelmessig ut nyhetsbrev på norsk og engelsk.

Samfunnskontakt

KILDEN får henvendelser fra forskere, skolelever og studenter, journalister, byråkrater, aktivister og andre brukere om ulike temaer innenfor kjønnsforskning. KILDENs nettsted og forskerdatabase er de viktigste verktøyene for å finne svar.

Nyhetstjenesten – forskning til folket

KILDENs nyhetsstoff bringer norsk kjønnsforskning ut til både kjønnsforskingsmiljøer og et bredere publikum. Vi sørger for varierte temaer og gjør stoffet friskt, underholdende og tilgjengelig. Vi presenterer aktuell forskning fra både etablerte og ferske forskere, og sørger for bred og grundig dekning av kjønnsforskingsnytt fra hele landet. Våre journalister setter seg godt inn i stoffet de dekker, og bruker journalistiske verktøy til å formidle effektivt og etterrettelig.

2013 var jubileumsåret for innføring av allmenn stemmerett for kvinner i Norge, og flere av KILDENs nyhetssaker fra dette året omhandler derfor utgivelser og forskning om kvinner og stemmerett. KILDENs forskningsjournalister har deltatt på forskningskonferanser og seminarer om stemmerett i Bergen, Tromsø og Oslo.

En betydelig andel av KILDENs nyhetssaker ble fanget opp av andre medier i løpet av 2013. Både lokale, regionale og nasjonale aviser skrev om våre nyhetssaker, samt flere nettmagasiner og nettsteder. Mye av denne spredningen kommer via forskning.no og gir dermed ikke synlighet til KILDEN, men forskningen spres. Nettavisen Utrop og LHBT-senteret har bedt om og fått republisere flere av KILDENs saker, og NRK republiserte en sak fra KILDEN via forskning.no.

KILDEN sender ut nyhetsbrev annenhver uke, og oppdaterer lesere daglig på Facebook og Twitter.

Ti utvalgte nyhetssaker fra 2013:

1. Susp, sybord og stemmerett

Om en bondejente på 1800-tallet ville vise varme følelser for en gutt, kunne hun gi ham en hjemmestrikket susp som kjærlighetsgave. Suspen er bare en av gjenstandene i en ny utstilling om kvinners levekår og rettigheter. – I 1814 var skillet

mellom sosiale stender større enn skillet mellom kjønnene når det gjaldt retten til å stemme ved politiske valg, hevder førstekonservator Thomas Walle, som er prosjektleder for jubileumsstillingen Finstemte kvinnfolk ved Norsk Folkemuseum.

2. Følsomme og kroppsfikserte skolegutter

Gutter i barneskolen snakker om følelser og leier hender. Og de er veldig opptatt av kropp og utseende. Tiår med likestillingstiltak har bidratt til å endre barns oppvekst og forståelse av kjønn, hevder sosialantropolog Stian Overå, som nylig disputerte med en avhandling om kjønn i barneskolen ved Senter for tverrfaglig kjønnsforskning, Universitetet i Oslo.

3. Hedda Gabler utfordrer Kinas kvinnesyn

På begynnelsen av 1900-tallet brukte kinesere Ibsens Nora for å modernisere landet sitt. På 2000-tallet er det Hedda Gabler som setter søkelys på kinesiske kvinners kår, forteller Liyang Xia, stipendiat ved Senter for Ibsenstudier ved Universitetet i Oslo.

4. Anbefaler å avskaffe krav om sterilisering

En kvinne er på vei gjennom passkontrollen, men i passet står det at hun er mann. For at transpersoner skal kunne endre kjønn i passet, krever nemlig staten et steriliseringsbevis. Janneke van der Ros, førsteamanuensis på Høyskolen i Lillehammer og seniorforsker på Likestillingscenteret i Hamar, står bak rapporten «Alskens Folk - Levekår, livssituasjon og livskvalitet for personer med kjønnsidentitetstematikk». Hun mener dette er brudd på menneskerettighetene og anbefaler at kravet skal oppheves.

5. Utenlandske ektefeller snytt for likestilling

Utlendinger som kommer til Norge gjennom ekteskap, er avhengige av å bli forsørget av ektefellen. Forsørgerkravet rammer ofte kvinner hardest, ifølge sosiolog Helga Eggebø ved Sosiologisk Institutt, Universitetet i Bergen, som er aktuell med avhandlingen «The Regulation of Marriage Migration to Norway».

6. Historien om likestillingslandet

I løpet av 200 år ble et europeisk ideal om likestilling til en norsk eksportartikkel. Men det var ikke nødvendigvis rettighetskampen som førte frem. Liberalisering av økonomien var vel så viktig, ifølge jubileumsboken Norsk likestillingshistorie 1814–2013. Boken er skrevet av Hilde Danielsen, kulturviter og forsker II ved UniRokkansenteret i Bergen, Eirinn Larsen, historiker og postdoktor ved BI Handelshøyskolen og Ingeborg W. Owsen, filosof og postdoktor ved Senter for tverrfaglig kjønnsforskning ved Universitetet i Oslo.

7. Færre menn blir fedre

Hvordan kan man være både en tilstedeværende forelder og en suksessfull arbeidstager? Dette spørsmålet har norske kvinner stilt siden 1970-tallet. Nå er det mennenes tur. An-Magritt Jensen, professor i sosiologi ved NTNU har sammen med Anne Lise Ellingsæter, UiO, og Merete Lie, NTNU, ledet det tverrfaglige forskningsprosjektet *The social meaning of children*, som resulterte i en bokutgivelse på nyåret.

8. Flinke piker i «monsterkropper»

– Det er en myte at kroppsskadere flest er ute etter oppmerksomhet. Tvert imot bruker de masse energi på å skjule sår og arr, for å unngå å bli stigmatisert som sosiale avvikere, fastslår Carina Fjelldal-Soelberg ved Universitetet i Nordland.

9. Helse og redningsskøyter før stemmerett

Det var lokale saker og ikke kvinnestemmerett som sto høyest på agendaen da kvinnene i Nord-Norge organiserte seg. Dette kom frem under foredrag av Torunn Hamran, professor i helse- og omsorgsfag ved UiT Norges arktiske universitet, og Siri Gerrad, professor ved Senter for kvinne- og kjønnsforskning, KVINNFORSK, ved UiT Norges arktiske universitet, under Nasjonal kvinnekonferanse i august 2012.

10. Mor og far er minst likestilt når julen skal forberedes

Det er i juleforberedelsene de største kjønnsforskjellene i familiens arbeidsfordeling slår inn. Uten mors innsats blir det ingen magisk jul, sier Kristine Warhuus Smeby, stipendiat ved NTNU. Smebys doktorgradsprosjekt handler om hvordan småbarnsforeldre balanserer jobb og hjem i hverdagen.

Internasjonalisering

KILDENs sider under menypunktet Internasjonalisering informerer om og inspirerer til internasjonalt forskersamarbeid til et norsk publikum.

I nyhetsspalten *Internasjonalt* kunne leserne i 2013 blant annet lese om kjønnsforskernes muligheter i EUs nye forskningsprogram Horisont 2020, om NIKK – Nordisk information för kunskap om kön som har gjenoppstått i ny drakt og om historiker Anna Petersons erfaringer med å være gjesteforsker i Norge. I tillegg gir vi oppdatert informasjon om muligheter for internasjonalt samarbeid, finansiering og publisering.

Våre *engelske* nettsider gir utvalgte smakebiter av aktuell norsk kjønnsforskning for et internasjonalt publikum. Omkring 25 % av de norske nyhetssakene oversettes til engelsk. Vi velger ofte temaer det er spesiell etterspørsel etter internasjonalt, som kjønnsbalanse i arbeidslivet og academia og norsk velferds- og familiepolitikk. Men vi bestreber oss også på bredde og variasjon. I 2012 kunne engelskspråklige lesere for eksempel lese om (u)likestilling under juleforberedelsene, antifeminismen i Anders Behring Breiviks kompendium, forskjellene i nordisk sexkjøpspolitikk, skolegutter som leier og snakker om følelser, og om at kvinnelige minoritetspolitikere favoriseres.

De oversatte nyhets sakene publiseres også i webportalen Gender in Norway og den europeiske portalen AlphaGalileo, et nettsted som formidler forskningsnyheter til et internasjonalt publikum. I 2013 hadde artikkelen *Life in Nigeria after selling sex in Europe* flest treff av KILDENs nyheter (865 treff) på AlphaGalileo. Artikkelen handlet om livet til nigerianske kvinner som har vært offer for menneskehandel og frivillig returnert til hjemlandet. Siden 2011 har vi også publisert de engelske sakene våre på nettstedet ScienceNordic.

Tidsskrift for kjønnsforskning

Tidsskrift for kjønnsforskning er en viktig arena for kjønnsforskningsfaglig utveksling. Her gir vi plass til nordiske tradisjoner og måter å tenke på, og det gis et nødvendig rom for begreps- og teoriutvikling på norsk. Tidsskriftet er tverrfaglig, tematisk variert og holder høy kvalitet.

Tidsskriftet veksler mellom åpne numre, og numre som vier seg til utvalgte aktuelle og viktige temaer. Det første nummeret i 2013 hadde kjønn og migrasjon som tema, og det andre var et åpent nummer. Årets siste utgave, nr. 3-4, var et dobbeltnummer om likestilling. Redaktører var Hilde Danielsen og Kari Jegerstedt. Tidsskriftet utgis i samarbeid med Universitetsforlaget med støtte fra Norge forskningsråd.

Hvert år deler *Tidsskrift for kjønnsforskning* ut prisen Årets artikkel til en av fjorårets fagfelleverderte artikler. Vinneren i 2012 ble «Seksualitet og estetikk: Retrospektivt blikk på egen performancevirksomhet 1978–1988» av Wencke Mühleisen.

Ressursbanken

Vårt største eksterne prosjekt er driften av nettstedet *Ressursbank for likestilling i forskning*, kifinfo.no. Oppdraget kommer fra Komité for kjønnsbalanse i forskning (Kif-komiteen). Ressursbanken er et bindeledd mellom Kif-komiteen og forskningssektoren, og her publiseres egne nyhets saker, medieklipp, informasjon om rapporter og arrangementer, og mye mer.

2013 var den tredje Kif-komiteens siste år, og det siste halvåret markerte komiteen både med et *intensivkurs i likestillingsarbeid* i Hellas og *tre seminarer* i Oslo. Ressursbanken samarbeidet med komiteen om programplanlegging, promotering og nyhets saker i forkant og etterkant.

Aktiviteter – et utvalg

KILDEN har et nasjonalt ansvar for norsk kjønnsforskning, og deltakelse på konferanser og nettverk er viktig for å holde oversikt over hva som rører seg i miljøene landet rundt. Vi ønsker også å bringe strømninger fra verden utenfor Norge. Vi deltar derfor jevnlig på internasjonale konferanser, og er med i internasjonale nettverk.

2013 sto i stemmerettens tegn, og gjennom hele året deltok KILDENs ansatte på arrangementer som feiret 100-årsjubileet for almen stemmerett.

I april gikk avslutningskonferansen til Kjønnsforskningsprogrammet av stabelen. KILDEN deltok i programkomiteen, og var selvsagt til stede på selve konferansen.

I april deltok KILDEN på den årlige konferansen til foreningen ATGENDER (The European Association for Gender Research, Education and Documentation) i Gøteborg. I løpet av disse dagene deltok vi også på møte i WINE – Women's Information Network Europe.

I desember deltok vi på avslutningseminaret til den tredje kif-komiteen.

Tett på Forskningsrådet

KILDEN har bistått Forskningsrådet med vår særskilte kompetanse i flere prosjekter og satsinger:

1. Kjønnsforskningsprogrammet

Siden en rekke forskningsprosjekter med midler fra Kjønnsforskningsprogrammet 2008-2012 ble sluttført i 2013, har vi også i år hatt et spesielt ansvar for å formidle nyheter fra disse prosjektene. Nyhetssakene blir parallellpublisert på programmets nettsider hos Forskningsrådet. I tillegg bidro vi i programkomiteen og med avvikling av programmets sluttkonferanse 19. april.

2. Forskningsrådets BALANSE-program

Som i tidligere år har vi samarbeidet med BALANSE-programmet. Kristin Aukland var innleid som konsulent og deltok på strategi- og planleggingsmøter, og KILDEN bidro med journalisttjenester.

3. "Likestillingspolicy"

Vi har deltatt i diskusjonsmøter om Forskningsrådets nye policy *Kjønnsbalanse og kjønnsperspektiver i forskning og innovasjon*, som vil bli publisert tidlig i 2014.

4. GENDER-NET

Forskningsrådet er partner i EU-prosjektet GENDER-NET, et ERA-NET-prosjekt som skal se på både kjønnsbalanse i forskningssektoren og kjønnsperspektiver i forskningens innhold. KILDEN er knyttet til prosjektet for å bistå med sin kompetanse på den delen av prosjektet som handler om kjønn i forskningens innhold. I tillegg bistår KILDENs internasjonale rådgiver med innsamling og analyse av regionale/nasjonale tiltak for kjønnsbalanse.

Vedlegg til KILDENs årsrapport 2013: Dokumentasjon

1. Webmagasinet

I 2013 ble det publisert 84 nyhets saker om kjønnsforskning og forskning med kjønns perspektiv – i hovedsak fra Norge, men også med innslag fra Norden og verden for øvrig. I 2012 ble det publisert 81 nyhets saker, i 2011 var tallet 78.

56 artikler ble skrevet av KILDENs forskningsjournalister. 20 artikler ble skrevet av frilansere, fire saker ble republisert fra Ressursbanken, og fire saker ble republisert fra andre medier/institusjoner (På Høyden, Forskningsnytt og NKVTS).

Flertallet av forskningsnyhetene ble lagt ut på nettmagasinet forskning.no. Her gjorde KILDENs nyhets saker det bra i 2013:

- KILDEN er på forskning.no-listene over topp 10 mest leste medlemssaker i 9 av 12 måneder.
- Vi har til sammen 12 saker blant årets mest leste i ulike måneder.
- I februar og oktober har vi kommet inn på lista over mest leste saker generelt, som ellers domineres av forskning.no-redaksjonens egne saker.

KILDEN publiserte åtte artikler i spalten Internasjonalt (samme antall som i 2012 og 2011). Her publiseres for eksempel intervjuer med norske forskere og studenter på utenlandsopphold og utenlandske forskere og studenter på Norges-opphold. I 2013 var det fokus på EU i flere saker, særlig knyttet til det nye forskningsprogrammet Horisont2020.

Notert

Spalten Notert på forsiden av KILDENs nettsted inneholder notiser om kjønnsforskning og/eller kjønnsforskere i Norge og internasjonalt. Dette er stoff som KILDEN ikke dekker med egne artikler, men som er hentet fra andre nettsteder eller fra media. I 2013 ble det lagt ut 156 notert-saker, mot 139 notert-saker i 2011 og 2012 ble det lagt ut.

Alt i notert-spalten blir også delt på sosiale medier.

Nordkalender

Nordkalender er et samarbeid mellom sju enheter i fire land. KILDEN koordinerer arbeidet. I 2013 ble det lagt inn 184 arrangementer (197 arrangementer i 2012) av KILDEN. Det ble totalt publisert 747 arrangementer (842 i 2012). Kalenderen inneholder oversikt over Call for papers til konferanser. I 2013 ble det publisert 46 Call for papers i alt, 9 av disse av KILDEN (totalt 39 i 2012).

Publikasjoner

På hovedsiden i publikasjonsseksjonen presenteres nye og aktuelle publikasjoner innenfor kjønnsforskningsfeltet eller med relevans for feltet: nye numre av tidsskrifter, antologier,

monografier, rapporter, tidsskriftsartikler med mer. (Norske doktoravhandlinger registreres for seg – se nedenfor.) Det legges inn publikasjoner på norsk, svensk, dansk og engelsk.

Hovedvekten av publikasjonene er på norsk eller er skrevet (eller redigert) av norske forskere. 187 publikasjoner ble omtalt i publikasjonsseksjonen i 2013 (181 i 2012).

Doktoravhandlinger

Oversikten dekker avhandlinger med kjønnsperspektiv avlagt ved institusjoner i Norge eller av norske forskere i utlandet. Målsettingen er en mest mulig heldekkende oversikt og avhandlinger registreres også retroaktivt. KILDEN følger institusjonenes oversikter over avlagte og kommende disputaser. Det er registrert 49 doktoravhandlinger i 2013 (42 i 2012). Per 31. desember 2013 er det totalt registrert 362 avhandlinger.

Engelskspråklige nettsider

Arbeidet med å oversette nyhetssaker fra norsk til engelsk fortsatte i samme omfang som foregående år. Til sammen ble det publisert 23 nyhetssaker på engelsk (samme antall som i 2012). Det ble valgt ut saker med antatt interesse blant internasjonale brukere. Disse artiklene ble også formidlet gjennom webportalen Gender in Norway. (Les mer om <http://gender.no> nedenfor.)

Vi publiserer også de engelske nyhetssakene på to eksterne nettsteder: ScienceNordic og AlphaGalileo.

Vi publiserte 10 engelske nyheter på ScienceNordic i 2013. ScienceNordic er etablert av forskning.no og videnskab.dk og formidler forskningsnyheter på engelsk fra de nordiske landene.

I tillegg formidler KILDEN stort sett alle engelske nyhetssaker gjennom den europeiske portalen AlphaGalileo, et nettsted som formidler forskningsnyheter til et internasjonalt publikum.

I publikasjonsspalten på de engelskspråklige sidene presenterer KILDEN aktuelle publikasjoner på engelsk skrevet av eller redigert av nordiske forskere. 73 publikasjoner ble presentert i 2013 (87 i 2012).

2. Henvendelser, nyhetsbrev og nye sosiale medier

KILDEN får henvendelser fra forskere, studenter, journalister og andre brukere om ulike temaer innenfor kjønnsforskning. Forskerbasen og KILDENs nettsted er de viktigste verktøyene for å finne svar. I 2013 er det registrert 75 henvendelser i KILDENs arkiv (99 henvendelser i 2012).

KILDENs e-postbaserte nyhetsbrev

KILDENs nyhetsbrev blir sendt ut per e-post hver 14. dag. Nyhetsbrevet er en viktig kanal for å nå ut til de som ikke aktivt oppsøker nettstedet, eller følger oss på facebook/twitter.

Nyhetsbrevet bidrar til å øke trafikken til nettmagasinet og spredning av nyhetsartiklene som skrives.

Antall abonnenter har vært stabilt de siste årene. Vi mister like mange abonnenter som vi får. Da mange etter hvert går over til å følge oss på sosiale medier, er vi godt fornøyd med stabile tall på nyhetsbrevet.

2011: 1746

2012: 1745

2013: 1747

(Tallene gir status ved utgangen av året)

Abonentene er forskere, studenter, journalister, byråkrater og andre brukere og interesserte i Norge, Norden og noen andre land.

Nyhetsbrev på engelsk

Nyhetsbrev på engelsk, med lenker til nyhetssaker og nye publikasjoner, sendes ut på e-post hver sjette uke i samarbeid med Gender in Norway og Ressursbankens engelske sider. Det ble sent ut sju nyhetsbrev, ett mer enn i 2012.

Abonnementstallet fortsetter å øke. Ved utgangen av 2012 hadde nyhetsbrevet 242 abonnenter (202 ved utgangen av 2011) fra 50 forskjellige land (42 ved utgangen av 2011).

Facebookside

KILDEN har en aktiv Facebook-side som får stadig flere følgere. I løpet av 2013 ble tallene nær doblet, 410 nye 'likes' ga oss ved utgangen av året 849 Facebookfølgere. Dette er et resultat delvis av aktivt arbeid for å få aktører til å dele siden vår og oppfordre folk til å følge den.

Antall følgere siden oppstart i 2011:

2011: 282

2012: 439

2013: 849

Alle KILDENs nyhetssaker deles på Facebook, i tillegg til tips om publikasjoner, arrangementer og enkelte av nyhetene fra Ressursbank for likestilling i forskning. Vi legger også ut utvalgte nyheter fra andre aktører på kjønnsforskningsfeltet. Målet er ett innlegg per dag på Facebook.

KILDEN på Twitter: @kjønnsforskning

KILDEN opprettet en twitterkonto i mai 2012, og hadde 385 følgere ved utgangen av 2012. Ved utgangen av 2013 var antall følgere økt til 635.

KILDEN har lavere terskel for det som deles på Twitter enn på Facebook. Målet er flere oppdateringer daglig. KILDEN twitrer egne nyhetssaker, tips om publikasjoner og

arrangementer. I tillegg retweeter vi relevante meldinger fra andre aktører, og legger i hyppigere grad ut relevante nyhetssaker fra andre medier. KILDEN opplever å bli retweetet av flere aktører, og får også henvendelser og kommentarer fra twitterfølgere.

KILDEN live-twitret fra Forskningsrådets avslutningskonferanse for kjønnsforskningsprogrammet, og fra Sarah Ahmeds foredrag under ATGENDER-konferansen i Gøteborg. Twitring fra arrangementer er krevende, men tilsynelatende populært.

Både Twitter og Facebook representerer viktige kanaler for å nå ut med KILDENS nyhetssaker, etablere KILDEN som en kunnskapsbasert aktør i offentligheten, og ikke minst for å dirigere trafikk tilbake til nettsiden vår.

3. Tidsskrift for kjønnsforskning

I 2013 ble det publisert 12 fagfelleverderte artikler, seks bidrag under overskriften "Kommentar", fire bidrag under overskriften «Begrepet» og ett under "Debatt". I tillegg ble ti bøker anmeldt, og Forening for kjønnsforskning i Norge bidro med tre tekster til foreningens spalte.

Redaktører var Hilde Danielsen (Rokkansenteret) og Kari Jegerstedt (Universitetet i Bergen). Toril Enger fra KILDEN var redaksjonssekretær, og redaksjonsrådet besto av 11 medlemmer med faglig, geografisk og institusjonell spredning.

Tidsskrift for kjønnsforskning utgis i samarbeid med Universitetsforlaget og med støtte fra Norge forskningsråd.

Årets artikkel

«Seksualitet og estetikk: Retrospektivt blikk på egen performancevirksomhet 1978–1988» av Wencke Mühleisen, professor og leder for Nettverk for kjønnsforskning ved Universitetet i Stavanger, ble kåret til Årets artikkel i *Tidsskrift for kjønnsforskning* 2012.

Juryen besto av:

- Mathias Danbolt, Universitetet i Bergen
- Jorid Hovden, professor i idrettsosiologi/sosiologi ved NTNU
- Malin Rönnblom, universitetslektor, Umeå centrum för genusstudier

Abonnementstall

	Totalt	Betalende	Bytte- /gratisabonnenter	idunnlisens, antall nedlastninger	Enkeltkjøp idunn.no
2013	316	266	50*	17 031	25
2012	352	320	32	11 834	17
2011	422	376	46	11 422	11
2010	497	451	46	4683	34

* Tallet er ikke sammenlignbart med tidligere år da Forskningsrådet skjerpet inn på antall gratis eksemplarer. Eksemplarer til redaktører, forfattere og KILDEN har ikke tidligere telt med som gratis eksemplarer. Se under hvordan eksemplarene ble benyttet i 2013.

Tidsskrift for kjønnsforskning hadde ved utgangen av 2013 totalt 266 betalende abonnenter (320 i 2012). Av disse var 89 institusjonsabonnement, 49 ordinære privatabonnement og 7 studentabonnement. 121 abonnenter fikk tidsskriftet gjennom sitt medlemskap i Forening for kjønnsforskning i Norge.

På Idunn var det 17 031 nedlastninger av artikler i 2013 (11 834 i 2012). Det ble foretatt 25 kjøp av enkeltartikler fra tidsskriftet (17 i 2012), 4 hefter og 1 e-abonnement.

KILDEN disponerer ca. 50 gratis eksemplarer av tidsskriftet. Av disse er 3 bytteabonnement med nordiske tidsskrift (11 bytteabonnement med norske og nordiske tidsskrift er avsluttet). De øvrige eksemplarene går til KILDENs administrasjon, KILDENs styre, tidsskriftets redaktører og redaksjonsråd, bidragsyterne i hvert enkelt nummer samt noen eksemplarer til pliktavlevering ved Nasjonalbiblioteket og Universitetsforlaget.

Nedgangen i papirabonnement har fortsatt og skyldes i hovedsak overgang til idunnlisenser (elektronisk abonnement). Inntektene fra Idunn begynner imidlertid å nærme seg en kompensering for frafallet av papirabonnementer.

4. Eksterne prosjekt

KILDEN utfører eksternt finansierte oppdrag på feltet forskningsformidling og -dokumentasjon, blant annet for enkeltstående forskningsprosjekter og -program. Disse inngår i KILDENs målsetting om tjenesteyting, formidling og dokumentasjon av forskning med kjønnsperspektiv.

I 2013 var følgende prosjekt og oppdrag i KILDENs portefølje:

Ressursbank for likestilling i forskning

KILDEN har på oppdrag fra Komité for kjønnsbalanse i forskning bygd opp og drifter nettstedet Ressursbank for likestilling i forskning: <http://kifinfo.no/>. Ressursbanken er et bindeledd mellom Kif-komiteen og forskningssektoren, og her publiseres egne nyhetssaker, medieklipp, informasjon om rapporter og arrangementer, og mye mer.

Det var nærmere 400 nyhetsklipp i Mediespeilet, over 100 notiser i Oppslagstavla og 42 nyhetssaker i Magasinet i 2013. 18 nyhetssaker ble oversatt til engelsk og publisert på Ressursbankens engelske sider.

Kif-komiteen står bak rapporten Norden – et steg nærmere kjønnsbalanse i forskning? Fellesnordiske strategier og tiltak for å bedre kjønnsbalansen blant forskere i academia, som er skrevet av Solveig Bergman med bistand fra Linda M. Rustad fra Kif-komiteen og en nordisk referansegruppe. KILDEN fikk i oppdrag å koordinere arbeidet med hele produksjonsprosessen; være bindeleddet mellom forfatter og produksjonsheten i Nordisk råd, finne illustrasjoner, sørge for en god layout og påse at alle endringer underveis ble korrekt utført.

Ressursbanken gjennomgikk også i 2013 UH-institusjonenes handlingsplaner for likestilling. Ved utgangen av 2013 hadde 35 institusjoner operative handlingsplaner, mens 14 institusjoner ikke hadde operative planer.

Vi har fortsatt arbeidet med å sette søkelys på seksuell trakassering i academia som startet opp i 2012. Blant annet spurte vi i forbindelse med gjennomgangen av handlingsplaner for likestilling om UH-institusjonene har en plan mot seksuell trakassering. 22 av de 49 UH-institusjonene har tiltaksplaner/retningslinjer mot seksuell trakassering. Vi startet også et arbeid med å samle informasjonen fra nyhetssaker og seminar i 2012 og 2013 skal samles i et eget menypunkt om seksuell trakassering. Arbeidet fortsetter inn i 2014.

2013 var den tredje Kif-komiteens siste år, og høsten 2013 markerte komiteen både med et intensivkurs i likestillingsarbeid i Hellas og tre seminarer i Oslo. Ressursbanken samarbeidet med komiteen om programplanlegging, promotering og nyhetssaker i forkant og etterkant.

På Kif-komiteens avslutningsseminar fikk Kunnskapsdepartementet overlevert en liste over komiteens anbefalinger for tiltak for bedre kjønnsbalanse. I forbindelse med det, startet også Ressursbanken en gjennomgang over alle tiltakene under menypunktet Virkemidler. Arbeidet ble påbegynt i 2013 og en helt ny oversikt over virkemidler og tiltak vil bli publisert på Ressursbanken i 2014.

Arbeidet med Ressursbanken vil styrkes og videreføres i 2014.

Gender in Norway

Nettportalen Gender in Norway (<http://gender.no>) gir en samlet og oppdatert oversikt over norsk offentlig likestillingsarbeid, relatert statistikk og kjønnsforskning i Norge rettet mot et internasjonalt publikum. Nettportalen er et samarbeidsprosjekt mellom flere departementer og andre offentlige enheter. Arbeidet er koordinert av KILDEN siden 2006.

Totalt lenket KILDEN opp 95 nyhetssaker i nettportalens nyhetsspalte i 2013 (119 i 2012).

orgbase.no

orgbase.no er en database over frivillige organisasjoner i Norge med kjønns- og likestillingsprofil og/eller engasjement for kjønns- og likestillingsspørsmål. KILDEN drifter databasen, som nå har 76 registrerte organisasjoner.

Forening for kjønnsforskning i Norge

KILDEN har utført enkelte sekretariatsoppgaver for Forening for kjønnsforskning i Norge siden 2002. Disse består hovedsakelig av økonomiarbeid, medlemsregister, oppdatering og utlegging av tekster på nettstedet <http://fokk.no>, utsending av informasjon og arkivering.

Nettsider for Nasjonal forskerskole

Nasjonalt fagråd for kjønnsforskning organiserer en nasjonal forskerskole i tverrvitenskapelig kjønnsforskning. KILDEN drifter sidene for forskerskolen.

DEMROK – PLUREQ – FFRR

KILDEN drifter tre nettsteder for som presenterer spesifikke forskningsprosjekter.

DEMROK – Demokrati, religionsfrihet og kvinners menneskerettigheter.

Forskningsprosjektet analyserer misforhold og konflikt mellom teologisk basert rettsoppfatning og moderne sekulære rettsystemer, og grenser for trossamfunnenes autonomi i (semi)sekulære stater.

PLUREQ – Gender equality, cultural diversity, religious pluralism: State policies and feminist interventions . Forskningsprosjektet har studert hvordan politikktvikling for likestilling foregår. Prosjektet er avsluttet, men KILDENs drift av nettstedet opprettholdes.

FFRR – fra formelle til reelle rettigheter: Prosjektet analyserer minoritetskvinnens diskrimineringsvern i en kulturelt kompleks, sosialt ulik og transnasjonal kontekst, med sikte på å bidra til at formelle rettigheter bedre kan realiseres. Prosjektet er avsluttet, men KILDENs drift av nettstedet opprettholdes.

Stemmerettsjubileet

100-årsjubileet for kvinners stemmerett ble markert på KILDEN på flere måter. Vi skrev en rekke nyhetssaker basert på fersk forskning om temaet, og vi deltok på seminarer og konferanser.

Nettstedet stemmerett.no, som vi opprinnelig lanserte i 2005 dokumenterer kampen for kvinners stemmerett. I løpet av 2013 ble tekster og bilder gjennomgått. De fleste av utstillingenes tekster er sterkt redigert, og fem tekster ble nyskrevet for utstillingen.

Kilder, lesetips og lenker til andre nettsteder ble oppdatert. Ny forskning ble tatt med i artiklene der dette har vært relevant. I utstillingen fra 2005 var fokuset nesten utelukkende på kvinnene i stemmerettskampen. I oppdateringen har vi i tillegg valgt å synliggjøre flere av de sentrale mennene som kjempet for kvinners stemmerett.

Oppdateringen er finansiert med midler fra Fritt Ord (50 000), Kommunal- og regionaldepartementet (50 000). I tillegg valgte vi å benytte midler vi ble tildelt da Bang & Bjørnsøns legat ble avviklet i 2012. Legatet ble opprettet under Norske Kvinners Nasjonalråd, som i sin tid ble stiftet av blant andre Gina Krog, Betzy Kjelsberg og Anna Rogstad – som alle blir omtalt i utstillingen. Den gjenstående summen på ca. 81 000 kroner ble tildelt KILDEN fordi vi jobber i tråd med formålet til legatet, og vi syntes det passet fint å bruke dem på stemmerettsjubileet.

Oppdrag for Forskningsrådet

Vi hadde i 2013 tre oppdrag fra Forskningsrådet i ved siden av grunnoppdraget:

1. Formidlingstjenester for forskningsprogrammet *Kjønnforskning*

KILDEN formidlet i 2013 aktuelt fra forskningsprogrammet *Kjønnforskning*. Nyhetssakene ble publisert både hos KILDEN og på programmets egen hjemmeside. I tillegg ble de formidlet gjennom nyhetsbrev og publisert på forskning.no.

Anita Haslie og Heidi Elisabeth Sandnes har deltatt i programkomiteen for *Kjønnforskning*s avslutningskonferanse. På selve konferansen 19. april 2013 deltok Haslie og Sandnes, samt Ida Irene Bergstrøm og Cathinka Hambro. Under konferansen live-twitret vi, og i etterkant publiserte vi en nyhetsartikkel fra debatt om mainstreaming av *kjønnforskning* i Forskningsrådet.

2. *Kjønnsbalanse i toppstillinger og forskningsledelse (BALANSE)*

Som i tidligere år har vi samarbeidet med *BALANSE*-programmet. Kristin Aukland var innleid som konsulent og deltok på strategi- og planleggingsmøter, blant annet opp mot arbeid med kommunikasjonsplan. KILDEN bidro også med journalisttjenester.

3. *Kjønnsperspektiver i Forskningsrådet*

KILDEN har de siste årene deltatt i en arbeidsgruppe med formål å styrke kjønnsperspektiver i Forskningsrådets virkemidler, og det jobbes med en ny policy for *Kjønnsbalanse* og kjønnsperspektiver i forskning og innovasjon. Forskningsrådet har også innført kjønnsperspektiv i forskningen som et obligatorisk kriterium i søknadsvurderingen. For å få dette til, skal blant annet

kompetansenivået hos saksbehandlere i Forskningsrådet økes. Gjennom 2013 har KILDEN deltatt i møter for å diskutere policyarbeidet, og i idémøter omkring spørsmålet om kompetanseheving.

4. GENDER-NET

Forskningsrådet er partner i EU-prosjektet GENDER-NET, et ERA-NET-prosjekt som skal se på både kjønnsbalanse i forskningssektoren og kjønnsperspektiver i forskningens innhold. KILDEN er knyttet til prosjektet for å bistå med sin kompetanse på den delen av prosjektet som handler om kjønn i forskningens innhold. I tillegg bistår KILDENs internasjonale rådgiver Anne Winsnes Rødland i den delen som handler om kjønnsbalanse i forskningssektoren. Forskningsrådet har blant annet ansvaret for å skaffe en oversikt over, og senere gjøre en analyse av, gode tiltak på nasjonalt/regionalt nivå. Mye av det praktiske arbeidet med dette skal gjøres av Rødland. Prosjektet startet senhøstes 2013.

5. Styre og stab – kompetanse og deltakelse

Styret

Styret var opprinnelig oppnevnt for perioden 2010–2013, og skulle vært skiftet ut våren 2013. På grunn av situasjonen med konstituert direktør ble styret sittende hele 2013.

Styret har følgende sammensetning:

Leder og nestleder

- Anne-Jorunn Berg, professor, Universitetet i Nordland. Leder (1. periode)
- May-Len Skilbrei, instituttsjef, FAFO, Oslo, fra august: professor, Institutt for kriminologi og rettssosiologi, Universitetet i Oslo. Nestleder (2. periode)

Medlemmer

- Claus Jervell, seniorrådgiver, Likestillings- og diskrimineringsombudet (1. periode)
- Hans Wiggo Kristiansen, seniorrådgiver, LHBT-senteret, Barne-, ungdoms- og familiedirektoratet (1. periode)
- Jørgen Moland, informasjonsleder, Institutt for samfunnsforskning (2. periode)

Varamedlemmer

- Jan Petter Hansen, professor, Universitetet i Bergen (1. periode)
- Mona Holm, konservator/museumspedagog, Kvinnemuseet i Kongsvinger (1. periode)
- Stine Helena Bang Svendsen, stipendiat, NTNU (1. periode)

Det ble avholdt to styremøter i 2013: 8. februar og 27. september.

Følgende observatører har deltatt:

- Lise Christensen, Forskningsrådet og Toril Enger, KILDEN, 8. februar
- Toril Enger, KILDEN, 27. september.

Stab

KILDEN har seks faste stillinger. To av disse er finansiert over prosjektmidler. Totalt har det vært 6,34 årsverk knyttet til virksomheten i 2012 (6,9 årsverk i 2011) inkludert redaktører.

Faste stillinger

- Direktør: Maria Grønroos. Fra 28. januar: konstituert direktør Heidi Elisabeth Sandnes
- Førstekonsulent, redaksjonssekretær for Tidsskrift for kjønnsforskning og administrative oppgaver: Toril Enger
- Internasjonal rådgiver: Anne Winsnes Rødland (100 % permisjon januar-august, 50 % 1. september-31. desember). Vikar: Cathinka Hambro (100 % fra februar, 50 % fra september)
- Rådgiver med ansvar for driften av Ressursbank for likestilling i forskning: Kristin Aukland
- Rådgiver/forskningsjournalist med ansvar for nettutvikling: Ida Irene Bergstrøm (vikar for Sandnes – fast ansatt fra 1. desember).
- Rådgiver/forskningsjournalist med ansvar for nyhetsspalter og frilansere: Anita Haslie (sluttet 30. juni). Vikar i utlysningsperiode: Marte Mesna 15. august-31. desember.

Prosjektansatte, deltid og redaktører

- Redaktører for Tidsskrift for kjønnsforskning, årgang 2012: Hilde Danielsen, 20 % stilling og Kari Jegerstedt, 20 % stilling.
- Deltidsansatt: førstekonsulent Beate Sletvold Øistad (20 %:)
- Prosjektansatt på prosjekt stemmerett.no: førstekonsulent Ingrid Wreden Kåss, 1. mars til 30. juni (50 %)

Praktikanter

- Ingrid Wreden Kåss, praktikant fra NAV i januar-februar og juli-september.

Frilansere

- Beate Sletvold Øistad: 3 nyhetssaker (som frilanser, ansatt deler av året)
- Rannveig Svendby: 3 nyhetssaker
- Siri Lindstad: 3 nyhetssaker
- Ingrid Wreden Kåss: 3 nyhetssaker (som frilanser, ansatt deler av året)
- Johanne Hansen Kobberstad: 2 nyhetssaker
- Marilen Skauge-Hagland: 2 nyhetssaker

- Ida Karine Gullvik: 1 nyhetssak
- Ragnhild Fjellro: 1 nyhetssak
- Kristin Marie Skaar: 1 nyhetssak
- Marte Mesna: 1 nyhetssak (som frilanser, ansatt deler av året)

Frilanssaker republisert fra Ressursbanken

- Marte Mesna: 1 nyhetssak
- Kristin Marie Skaar: 1 nyhetssaker
- Ingrid Kvamme Fredriksen: 1 nyhetssak
- Lasse Gullvåg Holter: 1 nyhetssak

Republisert fra andre nettsteder

- På Høyden: 1 nyhetssak
- Forskningsnytt: 2 nyhetssaker
- NKVTS: 1 nyhetssak

Et utvalg av stabens deltakelse på konferanser og seminarer:

- Vinneren av Ligestillingsprisen kunngjøres og prisen deles ut: *Kunnskapsdepartementets kontaktkonferanse*, 15. januar i Oslo: Kristin Aukland.
- NIFUs årskonferanse: *Fra middels PISA-resultater til høy innovasjonsevne – hvordan er det mulig?*, 31. mai i Oslo: Kristin Aukland.
- Den norske EU-delegasjonen: EU-seminar, 13. mars i Oslo: Kristin Aukland.
- Norsk studentorganisasjon (NSO): *Vi vil ha flere menn – dagsseminar om kjønnsbalanse*, 5. april i Oslo: Kristin Aukland.
- EU-seminar om Gendered innovations, 9. juli i Brussel. Heidi Elisabeth Sandnes deltok.
- Nasjonal kvinnekongress i Tromsø – 100 år med rett til å stemme. 28. – 30. august: Ida Irene Bergstrøm.
- Stemmerettsjubileet: Festforedrag med Shirin Ebadi, 11. juni, Universitetet i Bergen, og Kvinnestemmeretten 100 år – forskerstafett 12. juni, Universitetet i Bergen: Ida Irene Bergstrøm. Ligestillings- og diskrimineringsombudet og Kif-komiteen samarbeidet om seminaret: *Seksuell trakassering – problemet som (ikke) finnes?*, 8. november i Oslo: Kristin Aukland.
- The Ida Blom Conference: Gendered citizenship: History, Politics and Democracy, 14.-15. oktober, del av hundreårsmarkeringen for kvinners stemmerett, arrangert av Universitetet i Bergen og Uni Rokkansenteret: Ida Irene Bergstrøm.
- Kif-komiteen og Senter for tverrfaglig kjønnsforskning ved Universitetet i Oslo arrangerte seminar i forbindelse med stemmerettsjubileet: *Bruk stemmen – ta*

stemmen. Ytringsrettens normer og 24 sanksjoner?, 24. oktober i Oslo: Kristin Aukland.

- Kjønnforskning NÅ! Stavanger 4. og 5. november: Ida Irene Bergstrøm.
- Likestillingskonferanse i Vilnius, Litauen: *Structural change Promoting Gender Equality in Research Organisations*, 21.–22. november i Vilnius: Kristin Aukland.
- Kif-komiteens tiårs-jubileum: *Kif-effekten*, 4. desember i Oslo: Kristin Aukland.

Et utvalg av stabens deltakelse i sentrale nettverk, råd og utvalg

KILDEN deltar i ulike nettverk, råd og utvalg. I 2013 deltok staben blant annet på følgende:

- Den årlige nettverkskonferansen for likestillingsarbeidere: *Gode rammer for likestilling i akademia – ledelse, arbeidsmiljø og personalpolitikk*, 4.–5. februar i Oslo: Kristin Aukland.
- Vårkonferansen til foreningen ATGENDER (The European Association for Gender Research, Education and Documentation) 26. – 28. april i Gøteborg: Heidi Elisabeth Sandnes, Ida Irene Bergstrøm og Cathinka Hambro.
- Møte i nettverket WINE (et europeisk samarbeid mellom biblioteks-, arkiv- og informasjonenheter innenfor kjønnforskning og likestillingsspørsmål), 26. april: Heidi Elisabeth Sandnes.
- Møte i NING-nettverket (nordisk nettverk for informasjonssentra for kjønnforskning/likestilling) i Helsinki 30.–31. juni, Heidi Elisabeth Sandnes deltok.
- COST Action genderSTE, møte 10. juli i Brussel. Heidi Elisabeth Sandnes deltok.
- Nasjonalt kontaktmøte for kvinne- og kjønnforskning 24. oktober i Tromsø. KILDEN arrangerte i samarbeid med Forening for kjønnforskning. Heidi Elisabeth Sandnes deltok.
- Referansegruppe for Stemmerettsjubileet, Barne-, likestillings- og inkluderingsdepartementet: Heidi Elisabeth Sandnes.
- Informerte om KILDENs arbeid hos Oslo kvinnesaksforening, Heidi Elisabeth Sandnes.
- Informerte om KILDENs arbeid hos Likestillings- og diskrimineringsombudet, Heidi Elisabeth Sandnes og Anita Haslie.
- Nasjonalt fagråd for kjønnforskning 25. oktober i Tromsø. KILDEN er observatør. Heidi Elisabeth Sandnes deltok.
- Møter i Komité for kjønnsbalanse i forskning. KILDEN/Ressursbanken er observatør. Heidi Elisabeth Sandnes og Kristin Aukland deltok 21–22. januar i Oslo, Sandnes i Trondheim 13.–14. mars, Aukland i Sogndal 28.–29. mai, Sandnes i Oslo 11.–12. september i Oslo, Aukland på Gardermoen 24. oktober.
- Møte i LUN-nettverket (likestillingsrådgiverne ved universitetene i Norge), Kristiansand, 16.–17. oktober, Kristin Aukland (observatør).
- Styremøter ved Senter for tverrfaglig kjønnforskning, Universitetet i Oslo. Heidi Elisabeth Sandnes er personlig vara for Maria Grønroos, og deltok på møte 22. mai.

Kompetanseheving

- Kurs: Slik redigerer du tekster, Institutt for journalistikk i Fredrikstad, 7.- 9. oktober 2013, Kristin Aukland.

Målføre

Som statlig organer KILDEN underlagt regelen om at ingen av målformene blir representert med mindre enn 25 prosent.

KILDENS forskningsjournalister og frilansere får velge det målføret de føler seg mest vel med. Når vi intervjuer en forsker som har publisert på nynorsk, tilstreber vi allikevel å skrive nyhetssaken på samme målføre. Tre av 84 nyhetssaker ble skrevet på nynorsk i 2013. Ved stillingsutlysninger gjøres søkeskjema tilgjengelig på begge målfører, og en del dokumenter publiseres på nynorsk. Skriftlige henvendelser besvares på det målføret de stilles i.

Vi har ikke klart å oppfylle målet om 25 prosent nynorsk på KILDENS nettsider.

Etikk og ressursbruk, likestilling, mangfold og HMS-arbeid

KILDEN har et mål om en etisk og ressursmessig holdbar virksomhet. Blant annet oppfordres alle til å vurdere miljøaspektet ved valg av transportmiddel på jobbreiser. KILDENS policy om etiske gaver i forbindelse med markeringer og julehilsener er videreført. Vår julehilsen i 2013 var en støtte til LLHs solidaritetsarbeid.

Alle ansatte i KILDEN er kvinner. KILDEN ønsker mer mangfold i staben i forhold til kjønn, etnisitet og nedsatt funksjonsevne. Ved ansettelser ønsker KILDEN å innkalle søkere til intervju som representerer det mangfold vi etterstreber. I utlysninger nevnes også eksplisitt hvem vi ønsker som søkere for å bidra til mangfold. Vi lyste ut en rådgiverstilling i 2013.¹ Vi fikk søkere av begge kjønn, og både kvinner og menn ble innkalt til intervju. En av de kvinnelige søkerne ble ansett som best kvalifisert, og ble tilsatt.

Verneombud: Kristin Aukland fram til mars. Deretter Toril Enger ut året.

Sykefraværet i 2013 har vært 3,2 %.

¹ En rådgiverstilling. Direktørstillingen var utlyst i to omganger i 2013, men da ansettelse av direktør tilligger Forskningsrådet rapporteres det i deres systemer.